

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4701/2022
19.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Зорице Булајић, Драгане Маринковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, свих из ..., које заступа Милан Мелајац адвокат из ..., против туженог Републички хидрометеоролошки завод Београд, кога заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде трошкова за исхрану у току рада, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2289/22 од 21.07.2022. године, на седници одржаној 19.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА се одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2289/22 од 21.07.2022. године.

Делимично се **УСВАЈА** ревизија туженог, **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2289/22 од 21.07.2022. године и пресуда Другог основног суда у Београду П1 274/20 од 19.04.2022. године у делу којим су усвојени тужбени захтеви тужилаца за накнаду трошкова исхране за време рада и боравка на терену за 2005. годину и којим је одлучено о трошковима поступка, и у том делу се предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

У преосталом делу се ревизија туженог **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 274/20 од 19.04.2022. године усвојени су тужбени захтеви тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ за накнаду трошкова за исхрану у току рада на терену и тужени Републички хидрометеоролошки завод обавезан да им исплати појединачне новчане износе сходно броју дана који је сваки од тужилаца радио на терену са законском затезном каматом од одређених датума до исплате и то, ставом првим изреке, за период од 01.01.2005. до 31.12.2005. године, а ставом другим изреке, за период од 01.01.2006. до 31.12.2006. године, све како је

наведено у тим ставовима изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка од 677.300,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2289/22 од 21.07.2022. године одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда (став први изреке) и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио посебну ревизију из члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права, указујући и на непотпуно утврђено чињенично стање и на битне повреде одредаба парничног поступка.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију, којим су оспорили ревизијске наводе и предложили да се ревизија одбије.

Посебна ревизија је изузетно правно средство које се, због погрешне примене материјалног права, може изјавити на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23; у даљем тексту: ЗПП) против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом. О дозвољености посебне ревизије одлучује Врховни суд на основу члана 404. став 2. ЗПП, у вези с чланом 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), ценећи потребу одлучивања о том правном средству због разматрања правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

Поступајући на основу цитиране законске одредбе Врховни суд је оценио да је у овом спору потребно дозволити одлучивање о посебној ревизији туженог, због потребе за уједначеном применом права у одлучивању о тужбеним захтевима из истоветног чињеничног и правног основа, који се односе на право запослених у Хидрометеоролошком заводу на накнаду трошкова за исхрану у току рада на терену, због чега је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, при чему се ревизијом туженог не указује конкретно на постојање какве друге повреде одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били запослени код туженог у утуженом периоду (2005. и 2006. година) током кога су, у оквиру својих редовних задатака били распоређивани на рад на терену, у метеоролошким станицама и на радарским местима. Тужени им је исплаћивао зараду увећану за 3% од просечне зараде по запосленом у привреди Републике Србије на име теренског додатка на плату за време проведено на терену. Приликом теренског рада тужени је обезбедио смештај тужиоцима и накнадио им трошкове једног obroка по радном дану, али им није исплатио накнаду за преостала два obroка по дану теренског рада, иако је на то био обавезан општим актима. Након обављеног вештачења од стране вештака за економско-финансијску област у складу са чланом 23в Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица, тужиоци су

определили висину тужбеног захтева на име две дневне накнаде за месечну исхрану у току рада, а према броју дана рада на терену у току 2005. и 2006. године.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом члана 30а став 1. тачка 3. Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 22/97...31/05), члана 23в став 1. тачка 4. Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“ бр. 37/94...81/05) оценили да тужиоци основано потражују исплату накнаде трошкова за два obroка у току дана, обрачуната на основу дневне вредности накнаде за месечну исхрану у току рада, пошто је послодавац дужан да запосленом, поред теренског додатка, исплати и трошкове исхране за време рада и боравка на терену, због чега су усвојени тужбени захтеви. У одсуству посебног прописа којим би била уређена висина тих трошкова запосленом припада, поред накнаде за један оброк која је већ урачуната у коефицијенат за обрачун плате, и накнада за два obroка у току дана из члана 30а став 1. тачка 1. Општег колективног уговора.

Међутим, по оцени Врховног суда, о потраживањима тужилаца за исплату накнаде трошкова на име исхране за време боравка и рада на терену за 2005. годину нижестепени судови одлучили су на основу непотпуно утврђеног чињеничног стања, што је последица погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су запослени код туженог који има статус посебне републичке организације, као организационог облика државне управе, сагласно одредбама члана 1. став 3. и члана 17. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92...49/99) и члана 1. став 2. и члана 34. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, број 79/05).

Начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања постављених и запослених лица у посебним организацијама у утуженом периоду био је уређен Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01, 62/06), како је прописано одредбом члана 1. тачка 1. Према одредбама члана 5. став 1. тачка 4. и став 2. тог закона, додатак на плату припада за дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену (теренски додатак) који се обрачунава и исплаћује у висини утврђеној прописима о раду.

Пропис којим су у утуженом периоду били утврђени висина, услови и начин исплате одређених накнада и других примања запослених у државним органима била је Уредба о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 37/94...73/04, 88/04, 38/05, 81/05). Одредбама члана 1. те уредбе било је прописано да се њоме утврђују висина, услови и начин исплате одређених накнада и других примања запослених у државним органима и изабраних односно постављених лица (став 1), и да се накнадама и другим примањима из става 1. овог члана сматрају и накнада за рад на терену (став 2. тачка 4). Одредбама члана 16. исте Уредбе било је прописано да се радом на терену, у смислу те уредбе, сматра рад који се по својој природи изводи ван места редовног запослења, у трајању дужем од 15 дана непрекидно (став 1) и да додатак за рад на терену обухвата трошкове за смештај и исхрану (став 2). Дневни додатак за рад на терену износи 3% од просечне месечне зараде по запосленом у Републици исплаћене према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, на дан исплате (члан 17).

Уредба о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 81/05 од 23.09.2005. године) ступила је на снагу 01.10.2005. године. Њоме су брисани чл. 16. и 17. и додат је члан 23в, који у ставу 1. тачка 4. прописује да се теренски додатак на плату исплаћује за повећане дневне трошкове рада и боравка на терену у износу од 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди Републике, према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за статистику, а ако нису обезбеђени смештај и исхрана, у теренски додатак улазе и трошкови смештаја и исхране, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање и трошкове ноћења (члан 6. и 7. ове уредбе). Цитирана одредба члана 23в став 1. тачка 4. у пречишћеном тексту Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, број 95/05) садржана је у члану 23. тачка 4.

На основу изнетог, произлази закључак да је тужиоцима накнада трошкова за исхрану за време рада и боравка на терену за период од 01.01.2005. до 30.09.2005. године била урачуната у теренски додатак, у висини прописаној тада важећом одредбом члана 17. поменуте Уредбе, и да им је и била исплаћена уз плату, те им посебна накнада за исхрану на раду на терену у том периоду не припада. Запослени којима није обезбеђена исхрана током рада на терену, па тако и тужиоци имају право на накнаду тих трошкова тек од 01.10.2005. године, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање, која износи 5% од просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике (члан 6).

Међутим, према досад утврђеном чињеничном стању, у оквиру укупног броја дана које је сваки од тужилаца провео на раду на терену у 2005. години није раздвојен број дана који је сваки од тужилаца провео на раду на терену почев од 01.10.2005. до 31.12.2005. године, односно од ступања на снагу Уредбе о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 81/05).

С обзиром на изложено, погрешно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбене захеве тужилаца и обавезали туженог да им исплати накнаду трошкова исхране за два obroка за сваки од дана рада који је сваки од тужилаца провео терену током 2005. године, због чега су правостепена и другостепена пресуда преиначене и тужбени захтев тужилаца одбијен.

Због наведеног Врховни суд је укинуо другостепену и првостепену пресуду у делу којим су тужбени захтеви тужилаца усвојени за 2005. годину и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење другим ставом изреке, на основу члана 416. став 2. ЗПП и у делу одлуке о трошковима поступка, на основу одредбе члана 165. став 3. ЗПП.

Ревизија није основана у односу на правноснажну пресуду о тужбеним захтевима за исплату износа накнаде трошкова исхране за време рада и боравка на терену за 2006. годину, јер је у том делу одлука донета правилном применом материјалног права на које је указано, према висини припадајућег износа теренског додатка у ситуацији када је тужени послодавац обезбедио тужиоцима смештај и накнаду трошкова за један оброк, али им није обезбедио још два припадајућа obroка дневно, на име исхране за време рада и боравка на терену, сходно одредби члана 23в став 2. Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица, према коме се право на додатак на плату

остварује према овој уредби само ако висина појединог права није утврђена Општим колективним уговором, због чега је одлучено као у ставу трећем изреке, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**